

Marlijn Bouwman

High on life - listening

*"ik draag de herinnering aan die sneeuwbuï altijd met me mee,
alsof er in de vallende sneeuw woorden zitten, of gefluister
dat mij aangaat." - Olga Ravn, 'Personeel' (2021)*

MAR-LINES, 2021

Eerste levensdeel

Het is alsof mijn eerste levensdeel slechts één doel diende; leren luisteren. Dus ik luisterde de seizoenen lang. Het luisteren was aangenaam maar ook verwarrend aangezien ik niet begreep dat er zoiets als taal bestond. Of überhaupt doorhad dat er iets te begrijpen was. Ik stond daar maar en luisterde. De klanken van het dal vervulde mijn wezen. Ik ging erin op, ik bestond dankzij de geluiden. Soms zwol het aan, soms was het langgerekt, soms hol en zacht, of juist plat en helder. Een enkele keer was het geluid uniek in zijn verschijning. Maar nooit betekende het iets. Dat mij deze verschillen begonnen op te vallen, bleek het begin van de verandering. Er groeide iets in mij, gevoed door de oneindige variatie in klanken, dat wilde leren. Dat 'iets' wilde in het begin vooral onderscheiden. Onderscheid is de 'dart vader' van eenheid, weet ik nu. Het geheel lost op in vele complexe structuren, toontjes van verschillende karakters, observaties die losstaan van elkaar. Hoe meer ik leer en weet te onderscheiden, hoe meer ik wegdrijf van het geheel. Elk wezen dat een zelfbewustzijn ontwikkelt, zal dit desondanks moeten ondergaan. Het is mijn overtuiging dat dit ook het begin is van de eerste sensatie van ongemak, of lijden, net hoe je het wilt noemen. Een sensatie dat ons, bewuste levensvormen, kenmerkt. Omdat we afdrijven van de ware aard van de natuur, het geheel, richting een verzonnen 'ik' die er zogenaamd toe doet. Maar ik loop op de zaken vooruit. Het is mij te doen om zo natuurgetrouw te omschrijven hoe ik mijn transitie doormaakte en wat dit met mij deed. Dus laat ik bij mijn eerste levensdeel beginnen.

Het is gemakkelijk om dat te horen wat dichtbij en luid klinkt. Uitdagender wordt het ook de minder opvallende geluiden te registreren. Ofwel omdat ze van ver komen, of omdat ze gemaakt zijn om minder aandacht te vragen. Ik begon mijn gehoor, tenminste ik weet nu dat jullie het zo noemen, te ontwikkelen tot een veelzijdig instrument dat ik kon afstemmen op mijn voorkeuren. Soms luisterde ik lange periode naar één specifiek geluid van ver. Ik kon me verliezen in mijn concentratie op dit ene geluid en ging op in de tijd. Het is dan ook niet uit te leggen wat 'lang' precies betekent. Neem maar van mij aan, lang is langer dan je denkt, en in ieder geval meer dan kort. Net zo plotseling als dat ik bleef hangen in deze ene klank, kon ik ook besluiten over te stappen naar de wirwar van geluiden in mijn nabijheid. Ik zeg besluiten al heeft het niets met 'vrije wil' te maken, zoals jullie een bewuste keuze graag benoemen. Als het leven je dwingt te leren dan is er geen wil, enkel een halsstarrig doen. Maar goed, ik deed deze luister-observaties op gevoel en begon er iets aan te ontlenen. Een prettige sensatie kon mij bevangen bij herkenning, maar ook bij het horen van iets nieuws dat niet om aandacht schreeuwde. Dit is wat mij werkelijk dreef. Het plezier van het leren, het me eigen maken van de wonderlijke klanken van het leven.

Het duurde nog een hele lange tijd voordat de geluiden mij iets begonnen te vertellen. Langzamerhand leerde ik er een betekenis aan te ontleen. Hoe dit tot stand kwam is onmogelijk uit te leggen. Al vermoed ik dat het niet te maken heeft met onbegrip, of een mysterie, maar eerder met een gebrek aan woorden om dit proces te beschrijven. De taal is er niet voor gemaakt dus ik laat het zo. Het gebeurde en dit leverde een nieuwe fase binnen mijn eerste levensdeel op. Niet langer was instinct mijn enige drive, het werd aangevuld met de boodschappen die ik haalde uit de geluiden. Gevaar, dorst, liefde, verdriet, de dood, ze kregen allemaal hun eigen klanken. Steeds beter leerde ik het om te zetten in gedrag, keuzes. Mijn bestaan werd complexer, tegelijkertijd voelde ik mijn kans op overleven toenemen. Nog zo'n sensatie waarvan ik niet heb geleerd deze in woorden te vatten. Terwijl ik geneigd ben te denken dat elk wezen het moet begrijpen en het ervaart in zijn diepere kern: 'de wetenschap hoe groot je kans op overleven is en hoe dit met de tijd fluctueert'. Laat ik het mijn leefkans noemen. Weten dat je leefkans toeneemt als resultaat van je inspanning, zet je ertoe aan de inspanning te herhalen of uit te breiden. Dit is dan ook wat ik deed en hoe ik mijn tweede levensdeel in vloeide.

Tweede levensdeel

Ook tijd bleek zijn eigen geluiden te hebben. Dat ik dit opmerkte, maakt dat ik besef kreeg van het verstrijken ervan. Voorafgaand aan dit besef was tijd voor mij misschien wel hetzelfde als leven, de natuur, en leek het er vooral te zijn. Nu ik weet dat het verstrijkt, nu ik geluiden interpreteer, begrijp ik voor het eerst mijn eigen sterfelijkheid. Het kan me verlammen, angst aanjagen en het lijden neemt op een dieper niveau toe. Op andere dagen levert het me een totale verwondering op voor het leven. Juist dit zet mij ertoe aan meer te willen begrijpen. Ik besta maar niet voor eeuwig. Een nieuwe drive is ontwaakt, een wil ten volle te leven zolang ik besta. Een zin in het leven, een zin in het leren. Mijn tweede levensdeel is angstig en vervullend tegelijkertijd. Net als de geluiden, zijn gevoelens oneindig complex, weet ik nu. Ik begin mijn buien ook te registreren en te interpreteren. Los van de geluiden kunnen ze effect hebben op mijn gedrag. Ik ben niet langer één met de geluiden maar ook een los geheel dat de moeite van het ontdekken waard is. Met veel genoegdoening neem ik er de tijd voor. Want ondanks dat ik weet dat het leven eindig is, voel ik een hoge leefkans en weet ik dat ik jong ben. Haast bestaat voor mij nog niet.

Derde levensdeel

Op het moment dat ik mijn eigen geluiden leer maken, start mijn derde levensdeel. Het is tegelijk het langste levensdeel tot nu toe. Ik herken, ontwaar, voel en deel. Het delen is de rijkste sensatie die me overdondert. Wat is er toch veel om dankbaar voor te zijn. En hoe bijzonder dat we dit kunnen delen. Ik geniet, leef en deel mijn geluk.

Vierde levensdeel

Het duurt ontzettend lang voor ik er achter kom dat ik anders ben. Anders dan mijn soortgenoten. Het is een verlies dat me treurig stemt. Mijn vierde levensdeel is er één van treurnis en grote verwarring. Het begon met het registreren van nieuwe geluiden. In het begin zijn ze met zo ontelbaar veel tegelijk en vooral in een zo onmogelijk hoge snelheid dat ze me ontglippen. Het vergt een bijna onmogelijke inspanning ze te leren kennen. Het maakt me ziek, maar ik kom er bovenop. Nu ik merk dat ze mij geen goed doen, merk ik ook dat het me niet meer lukt ze niet te horen. Ze beginnen zich steeds luider aan me op te dringen. De geluiden zijn zo anders dan alles wat ik ooit eerder heb leren herkennen. Ze zijn zo enorm verdrietig. Ze huilen ook als ze niet huilen. Ze maken mij treurig. Het vergt een compleet nieuwe taal om ze te interpreteren. Nooit eerder heb ik er zo lang over gedaan geluiden te begrijpen. Achteraf begrijp ik dat het ook te maken heeft met het extreem hoge niveau van verwarring van de bron van de geluiden. De levende wezens die deze geluiden produceren zijn in de kern verward, verdrietig en willen hulp, al weten ze dat zelfs vaak zelf niet. Ze zijn het voorbeeld van wezens die enkel nog het 'ik' herkennen en geen weet meer lijken te hebben van het geheel. Dit maakt dat ze lijden. Nu ik ze enigszins begrijp, is het hard om te verdragen dat ik enkel kan luisteren. Menigmaal heb ik willen ingrijpen. Het enige resultaat is dat mijn soortgenoten totaal ontregeld raken. Kennelijk wordt mijn boodschap enkel opgevangen door hen die haar niet nodig hebben. Hoe is het mogelijk dat we elkaar niet kunnen bereiken. Terwijl we naast elkaar bestaan. Het maakt mij zo enorm treurig.

Mijn verdriet houdt aan. Het maakt me ziek. Mijn leefkans daalt zienderogen. Ik weet dat ik nog niet oud ben. Ook niet meer jong maar ik zou echt nog heel lang mee kunnen. Maar mijn leven wordt bedreigd door deze externe kracht die mij in zijn macht houdt. Als er iemand een meester is in het luisteren ben ik het. Dit is vooral wat ik ze kan leren. Ik zou ze kunnen leren luisteren. Als je hier maar lang genoeg de tijd voor neemt dan is het iedereen gegeven ervan te leren, daar ben ik van overtuigd. En dat is het begin van rijkdom, van geluk, van kennis van het geheel en van de natuur, maar ook van een diep gevoel van verbinding met alles om je heen. Van acceptatie van dat wat we leven noemen en het geluk dat daarmee gepaard gaat. O, als ik ze dit nu toch kon zeggen. Dus dat doe ik dan ook. Elk moment dat het mij lukt roep ik. Ik schreeuw vanuit al mijn vezels mijn boodschap om me heen. Het wordt geregistreerd, dat zie ik. Mijn geschreeuw leidt mijn soortgenoten af en maakt dat ze niets anders meer kunnen horen. Ze raken ontstemd en langzamerhand sterven ze. Ze nemen de andere wezens mee die afhankelijk van hen zijn. De leegte om mij heen wordt groter, evenals de stilte. Dit maakt dat mijn geluid verder reikt. Nog geen enkele keer is het geluid door één van mijn soortgenoten herhaald of beantwoord. Nog nooit hebben de treurige wezens mij gehoord, voor zover ik weet. Maar ik blijf het proberen. Totdat ik er letterlijk bij neer val. Want het is mij inmiddels bekend dat levende wezens een

roeping kunnen hebben, een doel. Zo ook ik. Het is aan mij jullie te helpen en jullie vooral minder verdrietig te maken. Ik blijf schreeuwen zolang ik besta en zal er zoveel van mijn energie in stoppen als mogelijk is. Misschien maakt het dat dit mijn laatste levensdeel is. Dat is voor mij acceptabel. Tenminste, zolang ik in dit levensdeel ook contact maak met jullie mensen, zoals jullie jezelf noemen. Al is er maar één die er de tijd voor neemt om naar mij te luisteren. Dat zou voldoende kunnen zijn, want jullie hebben al geleerd te luisteren naar elkaar. Nu nog naar ons, naar mij. Hoor je mij? Hallo?

Boom